

FEDERATIUNEA

Diurnalul politic, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminèti'a.

Cancelari'a Redactiunii :

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului :

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune :
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania :
4 galb. pre anu, — 2 galb. pro 1/2 de anu, — si 1 galb. pro 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru fiesca care publicatiune separatu. In Loculu deschis 20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 16.28. fauru, 1868.

Senatulul imp. de Vien'a, reapucandu eri siedintile, are sè-si grabesca lucrârile, câ-ci, precum se dice, sesiunea se va inchîa pre serbatorile Pascelor.

Delegatiunile inca incepu a recunoscè necessitatea innaintârrii mai grabite, adeca de a vorbi mai putieniu si de a lucrà mai multu. Reporturile speciale sunt tote gat'a si se voru potè deslegà in câte-va siedintie. — Pentru a se mediuloci cointielegerea intre ambele delegatiuni se va tienè o adunare privata. Estu modu se speresca câ machin'a cea complicata a constitutiunii dualistice se va potè pune in deplina miscare.

Reformele lucrate de ministeriulu de resbelu pentru confiniile (granitie) militari, ar fi primitu, precum se aude, sanctiunea imperatesca, si punerea loru in lucrare va sè urmeze câtu de curendu. Despre cuprinsulu acelor reforme nu se scie nemica mai multu, decâtu câ ele nu cuprindu in sine implinirea dorintieloru Croatiloru. De se scie atât'a, noi credemu câ se scie destulu.

Diurnalulu „Tagblatt“ de Vien'a impartesiesce o noutate insemnata, câ guvernulu ar fi descoperitu infintiarea unei asociatiuni clericale secrete in Austria, si câ, pentru a se face investigatiuni ulterioari, ministeriulu politiei si alu aperiarei tieri translaitanice ar fi datu ordene locutienintiloru unoru provincie, ca prin organele de securitate sè urmaresca ramificatiunile acestei asociatiuni secrete.

Siedintiele corpului legelativu alu Franciei, in urmarea desbateriloru a supr'a legii de pressa, devinu de ce in ce mai viforose, d'in asta cauza guvernulu doresce inchierea sesiunii.

Din Rom'a se scrie „Curierului Italianescu“ câ acolo nu se mai vorbesce de conciliulu ecumenicu, proieptatu a se tienè in 8 dec. 1869. — Acestu diurnalul impartesiesce inse nescari sciri curiose, a nume, câ mai multi prelati ai bisericeii anglicane (?) precum si ai bisericeii greco-rusesei (??) ar fi cerutu concessiunea de a luà parte la acelu conciliu, inse fiindu câ patriarculu Romei pretinde ca conditiune prealabile sine qua non, abnegarea schismei, nu se crede câ acci prelati se voru infatîsia la conciliu. Noi inse nu credemu de felu câ acci prelati ar fi cerutu concessiunea amintita, prin urmare nu li-s'au potutu pune neci conditiunea pretinsa.

Diurnalele oficiose de Paris se ocupa eschisivu de evinemintele de la Dunarea inferioare. „Constitutivululu“ impartesiesce datele cele minciunose a le diurnieloru „Francia“ si „Patria“ despre miscârile bulgaresci si despre uneltirile Romaniei. Acelu diurnariu decliara a nu potè pricepe pentru ce diurnalele oficiose d'in Romania, Serbi'a si Russi'a nega merèu, precandu revolutiunariulu diurnalul serbescu „Zastava“ marturiscesce, câ existe unu comitetu de insuresectiune pentru rescolarea Bulgariei, câ acelu-a este spriginitu cu ajutorie de bani, câ aduna arme, câ ar avè 8 tunuri, câ rescolatii formeza mai multe departieminte mice, si câ 2000 de croi stau gat'a a trece Dunarea etc. Fiindu câ diurnalele francesci facu provocare la impartesirile diurnalului „Zastava“ carele ese in Ungari'a (la Neuplant'a = Neusatiu), sustienemu de nou parerea nostra descoperita si alta data, câ tote faimele aceste s'au nescocitu de câtra austro-magiari, cu ce scopu? inca am spus-o, si o vomu mai spune-o in nr. viit.

Unu corespundinte d'in Paris despre Lónyai si imprumutulu magiaru.

Ungari'a n'ar potè decâtu a-si gratulà in casulu, candu nesuccederea imprumutulu d'antâiu magiaru ar' casianà repasirea ministrului de fincie,

Lónyay, si inlocuirea lui prin unu altu barbatu mai versatu in fincie. Melch. Lónyai e pentru mine si pentru tota lumea si asta-di totu aceea-si capacitate financiaria necunoscuta, precum a fostu inainte de ce s'a aretatu pre sine insu-si in sute de articli diurnalistici de unu geniu financiaru de rangulu antâiu.

Eu am condamnatu d'in capulu loculu imprumutulu magiaru nu numai pentru form'a si conditiunile acelu-a, ci si in principiu, considerandu totodata si scopulu propusu. Foiele magiare inse-si precum : „Ungar. Lloyd“, „Napló“, „Debatte“ si altele nu se mai legana in sperantiele, ce le nuiiriau cu privire la acestu imprumutu, ci se incerca a dovedi, câ este o norocire adevrata pentru Ungari'a, câ s'a impededatu de la cladirea caliloru ferate prin fiasculu lui Lónyai, lasandu-se intreprinderile industriali industriei private. Cumca ore intorcerea sincera lieste, séu câ s'au convinsu de imposibilitate, nu se tienè de mine. Diurn. „Hon.“ care in luna lui Iuliu si Octovre consentià de totu cu fantasiile lui Lónyai, asta-di judeca cu ochi sanetosi despre cestiune. Chiaru partid'a acesta (care atunci nu erà inca imparechiata) ar' fi avutu mai in alinsu detorint'a, ca sè arete in tota goletatea sa planulu financiaru a lui Lónyai, si sè admoneze de tempuriu tier'a. S'ar fi potutu incungiurà spesele, scanda'ulu, umilirea si discretetulu ce a urmatu d'intr'o procedere nesocotita. Inse, precum se vede, si partid'a acèsta inca a fostu orbita cugetandu câ lumea se va convinge despre majornitatea Ungariei, indata ce va incepe a face detorie.

Atâtu statulu, câtu si omulu privatu, asta-di nu trebuie sè se cufunde in detorie d'in consideratiuni secundarie; o atare ingreunare nu se pote face decâtu dupa o socotela bine precugetata si produsa prin o necesitate neincungiurata. Dar de alta parte, nu trebuie sè se treca cu vederea, câ ver-câtu de avuta sè fie o tiera, in tempulu nostru trebuie sè-si cascade si sè-si merite credetulu; o tiera inse (chiaru ca individulu) numai prin lucru si intielegintia si-pote cascade credetu, prin nesuintia si fapte, cari dovelescu capacitatea si vointi'a firma de a exploatà poterile si avutfele natiunali cu intielectiune si constantia. Ci macaru cum si macaru de unde se sè cascade resursele recerute, intrebuintiarea cea mai nenorocita, ce se pote face cu ele, este a le pune sub dispusetiunea guvernului, ca elu sè se mestece in lucruri si intreprinderi, la cari nu se pricepe.

Tote acestea s'au trecut cu vederea nu numai d'in partea guvernului, ci si a castreloru opusetiunali. S'a uitatu totodata, câ o tiera nascuta de nou, care are a-si incepe mai antâiu desvoltarea sa interna, Ungari'a este ingreunata cu o portiune bunisiora de detorie, prin participarea la deriele comuni, si câ ar' fi trebuitu sè se ocupe mai antâiu cu mediulocele de a potè suportà sarcinele vechie, decâtu sè-si aduca noue pre capu. Tote impregiurârile atinse voru lamuri tieri fiasculu imprumutulu, ce a voit u sè contracteze. Daca Ungari'a precepe lectiunea si o ia la anima, atunci nu e inca nimica perdutu. O necapacitate ordinaria ar fi amantulu reulu: neapacitatea colosale a lui Lónyai l'a precipitatu si a acceleratu desamagirea. A buna-sema „Domneleulu magiarilor“ totu mai veghieza a supr'a destineloru Ungariei!

Delegatiunea austriaca.

Din raportulu comisiunei bulgetarie a supr'a afaceriloru comune de pre anulu 1868 cu privire la ministeriulu de resbelu alu imperiului si a nume: sectiunea A) armat'a statului, se pote ve lè, câ

dupa stergerele intemplete, ordinarulu face 79.389,942 fl.
inse dupa stergerea generale desemuata in propunerea guvernului de 3.207,000 fl.
in suma : 76.182,942 fl.

Comisiunea presintâ urmatoarele propuneri: Delegatiunea sè decida :

I. Reorganizatiunea si administratiunea armatei intr'unu modu corespunditoriu recerintieloru tempulu de facia.

La reorganizatiunea acèsta sè se considere ca puncte de plecare urmatoarele :

1. In tempu de pace sè se detiermuresca unu numeru anumitu de generali si oficiiri.

2. Administratiunea economica a armatei sè se puna sub dispusetiune civile.

3. Depusetoriele de armasari, si economiele acestora — facundu-se o impartfre intre ministeriulu de resbelu si respectivii ministrii de resortu cu privire la titlurile de dreptu — sè se predea cestoru d'in urma.

4. Sè se faca o reforma fundamentale cu privire la comisariatele de resbelu.

5. Sè se introduca o sistema noua pentru cascigarea objecteloru de monturu, si asiè comisiunile de monturu sè fie de prisosu.

6. Institutele militari inferioare sè se disolve. Institutiunea sierbitiulu privatu sè se reformeze dupa recerintiele tempulu.

II. Sè se statoresca si sè se faca spre a fi base la tote propunerile bulgetarie a le statulu unu inventariu despre materialele si edificiele militari cu tote apartinentiele loru, care va fi a se propune la fie-carele budgetu in form'a unui conspectu sumariu.

Vien'a 26. fauru. Deficitulu Austriei e preste 50 milioane. Membrii consiliului ministeriale a desbatutu lucrulu acestu-a in 25. l. c. Herbat a propusu, ca cuponele si cascigurile de loteria sè nu se solvesca decâtu de diumetate pan'atunci, pana ce nu se va intemplà reorganizatiunea; adeca pana ce se va restitui ecilibriulu in economi'a statului. Ast'a fu numita: moratoriu. — Fiesce nu s'a primitu. Dup'acea s'a proieptatu sè se urce contributiunile sub titlulu indatinatu de reforma. Inse s'a convinsu, câ propurul nu mai e in stare de a solvi mai multu.

Nu remase altu mediulocu decâtu imprumutulu. Guvernulu Austriei va emite unu imprumutu oferitu de buna voia si daca nici acestu-a nu va fi destulu, va vinde padurile statulu. Aceste le licititeza acum de cinci ani, dar nu se afla cumperatori. De altmintrelea reformele financiare nu voru lipsi si anume darea venitulu se va stramutà in sistemu de repartitiune. Asiè dara calamitatea financiaria e cea mai mare nevoia pentru tote guvernele austriace.

Giscra va prelucrà o organizatiune noua politica de guvernare si o va propune senatulu imperiale.

Oradea-Mare 23 faur. 1868.

Depunendu-si D. Emanuilu Gózd u mandatulu de deputatu alu cerculu Tinca, acèsta s'a notificatu comitatulu Bihariei si acumu s'au prescrisu terminu pentru alegere noua. Alegatorii d'in cerculu Tinca fiindu in majoritate romani, comitetulu centralu li-va trimite provocârile si in limb'a romana, inse, vèli domne, suntemu in constitutiune si domni de la comitatu cautu prin orasiu unu omu, care sè traduca decisiunea d'in limb'a ungresca in cea romana; câ-ci feresca D'lieu sè se pota concepe asiè ce-va in limb'a romana la comitatu! Ni se pare câ avemu doi notari romani la comitatu, de ce nu se concredu acestora asemeni lucrari? si sè nu amble cu lamp'a dupa traducatori prin orasiu. Ce cugetati dloru! ce reprezentantia de comitatu si ce comitetu centrale este acela, in care 220,000 d'in poporulu comitatulu sè nu-si afe omeni de ai sèi, cari sè luere in limb'a propria?! Noi rogâmu pre totu romanulu de omenia si pe toti teneii nostri de la Academi'a oradana sè nu servesca de instrumentu la asemeni intreprenderi, lasa sè-si conduca comitatulu „dommetsch“ i, câ-ci atunci fratii magiari voru sta si mai aproape de „siogorulu“ celu iubitu si de sistemu a lui Bach.

Adecerulu.

Transilvani'a.

Blasiu, 20 faur. 1868.

Binele si reulu sunt asiè de amestecate, in câtu este chiaru cu nepotentia a le gasi separate, séu a le despartî totalminte de olalta aci intre omeni.

Tote lucrurile si-au laturele loru luminoase, si laturele umbrose.

Omenimea de candu e, se lupta, si are a se luptà cu acèsta dispusetiune a naturei, câ-ci ce e reu nu doresce nimine: toti nesuescu a scapà de elu.

Tota lucrarea omenimei sè pote aduce la acèsta nesuintia generale, dar' asiè de fatigiosa. Cei cari sunt fericiti de a potè descurca binele d'in reu,

in mesura mai mare, cari potu presentă binele mai curatitu de rugin'a reului, acei-a se apropia de bunulu absolutu de perfectiune, acei-a progresa.

Se pare, dle Red.! că acest'a dispusetiune a naturei pre noi ne apesa mai tare ca pre altii. ne este mai fatale ca altor'a. Se pare că noi ne-amu țaliatu cu totulu de cătra alti omeni, si lucrămu chiaru d'in contra, vremu sê descurecăm reulu d'in bene, si nesuimu a-lu nutri, si redicâ pre densulu.

Etia la ce conclusiune paradossa am venitu considerandu unu sîru de fapte a unoru omeni de la noi, cari au unu votu forte ponderosu intru educatiunea si invetiarea poporului nostru.

Voru fi patru ani de candu s'a deschisu concursu la catedr'a profesoralu pentru music'a vocale si instrumentale. Atestate mai recomandatorie d'entre ale toturor concurentiloru au fostu a Dluu N. Zenker, a carui cunoscentie ample in art'a musicale la tota intimplarea nu se potu trage la indoicla, pentru aceea fû primitu si introdusu ca profesoriu extraordinariu la ramulu indicatu mai susu.

Inse ce se vedi. Dlu Zenker profesoriu la gimnasiu romanu, cu limb'a de propunere romana, nu potea vorbi nece macaru unu cuventu romanesc, era scolarii tocma pre atât'a vorbiau nemtiesce. Ven. Ord. Metrop. i-a pusu conditiunea, ca sê invetie limb'a romana, dara Zenker, pre langa aceea că erâ be-tranu, nece silinti'a nu si-o da de locu.

Urmarea cea mai naturale a fostu, că scolarii, pre langa tote cunoscentie densulu, progresau forte pucinu, banii s'au lapedatu in doi ani de dile fora de nece unu succesu, era densulu a trebuitu sê se care pre aci incolo, de unde va fi fostu venitu.

S'a deschisu concursu de nou, si cu tote că: experientia est optima magistra, mai marii institutului nostru au caditu in aceea-si gresicla, ma in gresicla si mai mare, că-ci noulu profesoriu de music'a vocale si instrumentale, I. Spcil, ce-lu avemu acuma, mai de doi ani, cu asemenea, dara cu cunoscentie multu mai pucine, necum sê pota face vre-unu progresu, dara scolarii au uitatu d'in nota chiaru si ce invetiasera sub nemtilu de mai nainte. I-a invetiatu mecanice căte-va melodie, parte basericesci, parte lumesci, derlaindu-le cu ceter'a la urechie pâna ce le au intratu in capu pro momentu, de aci urmă apoi, că tote probele de esamenu, căte le a facutu pânu aci i-a reesitu forte reu, ba de căte-va ori degenerara chiaru in musica de p . . .

Pre langa tote acestea probe celatante la noi se sustiene cu tote poterile acest'a anomalia d'in cele mai batatoria la ochi, de-si urmările ei daunatios pentru tenerime si natiune sunt chiare ca lumina d'ilei, si mai marii instituteloru nostre le vedu cu ochii, ba ce e mai multu, că ei insii si-au aretatu de repetite ori desgustulu si nemultumirea că in patru ani de dile, nece pana acuma, n'au ajunsu sê pota avê unu choru regulatu, care celu putienu la serbatori mai mari sê cante in baserica.

Sê nu cugetati, Dle Red., că dora acesti straini nu aru fi fostu destulu de bene remunerati in comparatiune cu ceilalti profesori gimnasiali, nu că-ci pre langa tote rezultatele miserabili, ce le amu vedutu, au avutu, si-au salariu anuale mai bunu ca o mare parte d'in profesorii gimnasiali.

Domnia vostra sciti, că la gimnasiulu nostru numai 5, dî cinci profesori au 600 fl. v. a. salariu anuale, si ceilalti, pre langa tote ostenele/puse, si rezultatele imbucuratorie, ce le areta cu ocaziunea esamenelor; numai 4 si 500 v. a.; era acesti doi straini ce i-am vedutu perendandu-se la catedr'a musicale, au avutu si-au 500 fl. v. a. anuali si cuartiru liberu, potu dice cu man'a pre consciencia, de 100 fl. v. a.

Apoi ce sê mai dici? pare că o fatalitate amara ne apesa de tote părțile. Pare că noi suntemu destinati a primi, a nutri si a sustienê cu bani scumpi ai Clerului si ai natiunei tote lapedaturele neamuriloru straine.

Trebne sê ve spunu, dle Red., că esemple de natur'a acestui precedentu asi mai potê aduce, si deca nu ve molestezu éca-lu: Va fi unu dieceniu si diumetate de candu s'a asiediatu între noi era unu strainu de profesiune medicu . . . mai bine Calamitate, pre carele Episcopulu, Capitulu si seminarulu diecesanu lu platescu cu tota punctuositate, ca pre langa acestia sê cureze si pre scolarii de la institutele d'in locu. Nu am voli'a si nece tempulu ca sê ve potu insirâ tote defectele si slabitiunile acestui omu. Ve spunu atât'a numai in genere, că nu are nece cunoscentie de a potê figurâ ca mangaiatoriu, si alinatoriu de doreri intru neccasurile si nepotentiele omenesci. Că nu e in stare a aretâ nece celu mai micu semnu de iubire crestinesca si sentiutu de compati-mire cătra patientii sêi, si in fine că tenerimea gimnasiale inca cu 8 ani inainte de acest'a a recursu la cei competenti, cu o multime de gravamine, rogan-du-se ca sê o scape de densulu. Inse indesertu, noi suntemu farmecati. . .

Tote aceste-a, daca mai marii nostri voiescu benele si nu reulu, daca voiescu progresulu si inaintarea, nu mai potu merge asiê, destulu amu re-

gresatu, că-ce sê se vindece reulu chiaru asta-di, totu-si tenerimea nostra, cu unu dieceniu, de nu mai bene. s'a aruncatu indretru in art'a musicale, era altii pre langa tota propunerea au remasu lipsiti de cunoscentia acestei arte, ce are atât'a ifluintia a supr'a animei si a gustului.

Dupa modest'a mea opiniune, daca nu se afla actû in natiune unu individuu capace de a ocupâ catedr'a de profesoriu la music'a vocale si instrumentale, intru atâte-a sute de scolari, dora se-va fi aflandu unulu cu talentu adevratu musicale, tramita-se acestu-a in strainetate, spre a studiâ, si a se preparâ, in câtu sê fia in stare a implê lacun'a atâtu de semntita in ramulu desu indicatu.

Atunci reulu va fi vindecat, si mai marii nostri nu voru fi necesitati a primi si a provede cu banii natiunei nesce straini, cu cari nece insii, cu atât'a mai putienu scolarii sê potu intielege, apoi progresulu mai multu se asemena cu alu racului. a —

Gherla, 1868 febr. 24.

Dupa datin'a constitutiunala, comitetele permanente comitatelor in totu triloniuu tienu siedintie, in care se desbatu mai multe cause interne a comitatului, se facu representiuni si adrese de incedere la ministeriu etc. Comitétulu permanentu a comitatului Dabacei inca a tienutu siedintie in 17, 18 si 19 a lunei curinte; in aceste siedintie s'au desbatutu mai multe objete mai multu si mai putienu interesante, d'entre cari io numai despre acele vreu sê facu amintire, cari pre noi romanii acestui comitatu ne interesiza mai de aproape. Am de a promite că d'entre membrii comitatului, care consta d'in 210 insi, numai a 1/3 parte s'a infatisiatu. D'entre membrii romanii, cari parte prin abdicere in 1861, parte prin morte s'au redusu la unu numeru micu, numai putieni au fostu presenti, si pre langa alte nedreptati si desconsideratiuni si acesta imprejurarare a contribuitu multu la aceea, ca sê nu reesimu cu planulu nostru si sê nu ne potema realisa intentiunea. Trebue sê marturisimu adevurul, că unii dintre noi suntu forte indiferenti cătra causele publice, se arota neinteresati si nemisicati de nimica; nu vreu a sacrificâ tempu si altele, de-si e sciutu, că fără sacrificie materiali, fără ustenele si perdere de tempu nu ne potemu sustienê ifluintia a supr'a causeloru publice. Forte bine pricepu acesta fratii magiari si de-si nici d'insii nu innota in abundautia, totu-si facu ce potu, nu erutia nici unu sacrificiu posibilu si se presenteza la adunâri, numai ca sê ne arete, că numai ei suntu capaci de a guvernâ si domni per excellentiam.

In 17. la 10 ore comitetele supremu b. Danil'a Bánffî deschide siedintiele comitatului cu o vorbire indatinata la atari ocaziuni. Unulu d'entre objetele, asupra caruia comitétulu a avutu de a decide, a fostu alegerea unui vice-comite si unui vice-notariu sedrialu.

Postulu de vice-comite a devenitu vacantu prin abdicerea dlui Franciscu Lemeni romanu, care la alegerea d'antâiu (1867 aug. 5) a fostu alesu prin aclamatiune. Postulu de vice-notariu alu II. cu lefa anuala de 500. s'a sistemisatu acum'a, si are sê suplinesca pre cei doi asesori orfanali cu lefa anuala de 200 fl., cari s'au casatu prin o ordinatiune ministeriala si cu a caror'a agende s'a incredintiatu vice-notariulu alu II. sub conducerea unui asesoru sedrialu.

Noi romanii amu avutu sperantia fundata, ma eramu si convinsi, că aceste posturi se voru conferi la doi romanii, pentru că ne-am potatu aduce aminte, ca succesorulu unui vice-comite romanu sê fie altu-cineva decâtu romanu. Acesta pentru acesu nu o am potutu crede, pentru că d'in tote partile si mai alesu d'in partea comitelui supremu amu fostu afidati, că magiarii nu voru lasâ d'in vedere dreptatea, ocuitatea etc. Asemenea credeamu că postulu de viconotariu orfanulu numai unui atare individuu se va conferi, care are cunoscentie iuridice, scie limbele patriei, fiindcă vino in atingero cu tote clasele de poporu si-i suntu incredintiate agende delicate forte

De vice-comite a fostu candidat d'entre romanii D. Augustinu Munteanu vice-fiscalu sedrialu si advocatu diplomatu, unu barbatu talentatu, zelosu, cu cunoscentie frumoase, care prin onestatea si comportarea sa se bucura de stim'a si iubirea toturor. Am de a insemnâ, că D. Munteanu numai la repetit'a provocare a comitelui supremu si a altoru magiari si romanii s'a inoitu ca sê se candideze, aducandu-si aminte, că nu e totu auru ce lucesce, si sciendu ce pretiu au frasele si promisiunile fratiloru magiari. De vice-notariu a fostu candidat D. Teodoru Manu vice-notariu la oficiolatu. Acestia au statu in candidatiune căte cu doi magiari. Incedendu-se votarea si votandu toti cei de fâtia la numeru 70, romanii au capatatu numai a 1/3 parte d'in voturi si asiê nis'a datu dovedi noue despre dreptatea si fratietatea unguresca pentru că afara de 5-6 magiari, nici unulu d'entre cei cu gur'a mare nu a votatu pentru romanii. E de insemnatu, că vice-comitele alesu Inceze József, nici nu a visatu ca elu se fie candidat si alesu pentru că elu e economu pacificu si liferantu de sare a fostu venitu mai tare, ca sê-si duca sare de la Desiu, inse avendu norocirea de a fi candidat cu unu romanu, a reesitu de vice-comite, dupa massim'a magiarului: Promisiunea neimplinita e bucuri'a nebulului; va sê dica ei au promis ca voru alege romanu, inse tare s'ar insielâ romanulu, deca ar acceptâ sê-i faca magiarulu unu actu de dreptate.

A dou'a dî s'a publicatu rezultatulu alegerei si s'a ctitu o ordinatiune ministeriala, prin care se concede denumi-

rea de asesori onorari la sedria; la propunerea comitelui supremu si altoru membri se denumescu vreo 5 unguri de asesori onorari si dintre romanii Teodoru Manu. In conferirea de titulu onorari fratii magiari suntu cu ce-va mai liberali si imprejurarare acesteia avemu de a multiami că Ilustritatea sa Ioane Vancia episcopulu Gherlei s'a denumitu de membru onorariu a comitatului, Alexandru Silasi v-archidiaconulu d'in Bistritia de viconotariu onorariu si Mihaiu Borbély chirurgu diplomatu (romanu) de chirurgu onorariu a comitatului. Dlu Nicolau Birlea advocatu censuratu in anulu 1848, si-a publicatu diplom'a advocatiale in comitetu, ce am luat spre cunoscentia placuta, de ore ce in teritoriulu comitatului nu amu avutu nici unu advocatu romanu pana acum'a spre marea dauna a tieraniloru nostri si altoru insetati de dreptate, ne bucuramu inse că precumu suntemu informati, si D. Augustinu Munteanu i-si va deschide cancelaria sa câtu de curendu, si atunci ni se va inmultu cu unu barbatu bravu si independentu numerulu acelor'a care deodată ne apera interesele natiunali si private.

D'in punctu de vedere natiunale romanu, cea mai vitala si mai interesanta cestiune e pentru noi cestiunea limbei si dreptulu de a o folosi; si fiind-că in obiectulu acest'a amplotiarii romanii au (de toti trei insi) multe neplaceri cu presiedinti'a sedriei, D. Aug. Munteanu a facutu intrebare la comitetu, pana unde ne potemu estinde cu folosintia limbei. D'in acestu incidentu s'a escatu o discussiune mai lunga, la care au participatu si comitetele supremu, si presiedintele sedriei Samuila Felszegi, celu dintâiu s'a provocatu la legile ardeleno d'in 1847, care facu mentiune numai despre natiunea si limb'a magiara; costu d'in urma concede, ca limb'a romana sê se pota folosi fat'a cu procesuantii romanii pana ce caus'a respectiva se portrapteza, inse sentinti'a ca documentu publicu sê se onocpa unguresce; afara de aceste pareri s'a mai objectiunatu, că caus'a limbei se tiene de legislatiune, că in imperiulu magiaru limb'a officiosa e cea magiara etc. In fina s'a enunciatu, că in privinti'a folosirei limbelor pana la dispusetiunea legislatiunii, sê se observeze usulu de pana aci, dar nesciindu romanii ce intielegu fratii magiari sub usulu de pana aci, au facutu o propunere in serisu ca „sê odica comitetulu, ca si pana la dispusetiunea legislatiunii, la oficiolatu si sedria limb'a romana sê fie egalu indreptatita cu cea magiara". Dorero că propunera acest'a care s'a prelatu comitelui supremu in 18, nu s'a pusu la ordinea dilei, fără s'a amanatu pana in 19 dupa amédia-di, candu s'a fostu departatu cea mai mare parte a membriloru comitatului, atunci comitetele supremu aducundu de pret-stu miculu numeru a membriloru presenti, a pusu-o ad acta panu la adunarea trilonaria, ce se va tienê in luna lui maiu. Cu acest'a inca avemu mai multe date despre fratietatea si dreptatea magiara.

Unulu d'entre objetele desbatute in comitetu a fostu si statorirea linielor de drumu ce au de a se cladi in teritoriulu comitatului si obligatiune a de a participa la lucrările publice. Ne bucurâmu că in castiunea acest'a mai preste totu au invinsu parerile dlui Mihaiu Boheticu vice-comite, care ca unu amplotiatu administrativu vechiu si probatu, in atari lucrari e unulu d'entre cei mai competenti si activitâtii dlui avemu de a multiami mai multe căli bune, cari usioreza forte comunicatiunea cea rea de mai nainte. Ne bucurâmu că între cei scutiti de lucrările publice, aflâmu pre preoti, veduvelor, antistii comunali si basericesci.

Nu vreu sê lasu neinsemnatu că sub decursulu siedintieloru comitatului, comitetele supremu au datu doue prandiuri diplomatice, unde nu au lipsitu toastele pentru ministri, Deák, etc, d'entre romanii D. Munteanu a aridicatu pocalu pentru „dreptatea“ de care insetoza romanulu, D. Michaiu Boheticu a doritu in toastele sêu, că precum vorbimu asiê sê si simtîmu si sê facomu. Cine a avutu urechi de auditu si minte de priceputu, sê fi auditu si priceputu.

Incheiandu-mi corespundinti'a de astadata, cu alta ocaziune mi voi luâ libertate de a face cunoscuta starea spiritala si materiala a acestui comitatu, precum si pusetiunea nostra fatia cu fratii magiari.

Trestianu.

ROMANIA.

Adunarea Societatii „Transilvani'a“ procesu-verbale.

Siedinti'a I-a, Vineri 2/14 febr. 1868 la 7 ore ser'a, in sala Ateneului Romanu.

Presiedinti'a dlui A. Papiu Ilarianu.

La 7 ore precisu mai toti membrii adunârii erau presinti. Unu publicu forte alesu si destulu de numerosu se adunase la acest'a siedintia. Intre asistinti se deosebiau d. Arionu ministrulu justitiei, mai multi deputati d'in partea de peste Milcovu, profesori si altii. La 7 1/4, Presiedintele societâtii insofitu de secretarii comitatului, intrâ in sala in aplausele Adunârii.

D. Presiedinte deschide siedinti'a Adunârii prin urmatorea dare de sema, facuta in numele comitatului, despre starea societâti de la 22 octobru 1867 pan'acum:

„Domnii mei,

„Precum sciti, fondulu societatei, verificatu de Adunarea la 22 octobru, anulu trecut, in bonu si in numerariu, erâ lei vechi 12,358, par. 32.

„De la 22 octobru pan'asta-di, precum veti bine-voi a ve incredintiã d'in condicele si dosariele societatei, si d'in bilantiulu casieriei nostre, au mai intratu in cas'a societatei de la 200 membri noi d'in extraordinarie si o subventiune de

la consiliul judecianu de Covurluiu in totalu sum'a de lei vechi 20,031 par. 11, care adosa la fondulu remasu d'in trimestrul trecut, face sum'a totale a venitului societatei de la inceputu pana asta-di, lei vechi 32,330 par. 3. Inse : 1) S'au cheltuitu in trebuintele societatei in lunele novembre si decembre anulu trecut, si ianuaru anulu corentu lei vechi 4,863, par. 36. 2) S'au datu cu imprumutare la visteri'a Statului, 16 mii lei vechi, pe trei luni cu câte 8 si 10 la suta, pantru care primirâmu doue bonuri, unulu de lei 5,125, altulu de 11,220, impreuna : 16,345. 3) Se afla in numerariu in cas'a societatei lei 234. Astu-felu, scadiendu cheltuielile fondului societatei, in trei bonuri si in numerariu este asta-di: lei vechi 27,526 par. 7.

Precumu vedeti, in acestu alu douile trimestru, de si membri s'au facutu mai pucini, dar bani au intratu mai multi de câtu in trimestrul trecut.

Craiova s'a distinsu mai multu in acestu trimestru, multamita staruintiei domniloru deputati Chitiu si Stoloianu, si domniloru profesori Olteanu, Michali, Fauru si altii. De la Craiova s'au primitu pan' acum sum'a de lei 5,775 (aplause.) — D. comerciantu Bursanu d'in Bucuresei a oferitu societatei lei 960; d. Robescu fostu membru la curtea apelativa 1008. Prea Santia sa parintele Episcopu Dionisie Buzeu, pe langa 12 galb. a mai oferitu societatei cârti in valôre de lei 861, par. 34 (aplause.) — Mai multi insi respunsera sum'a de 12 galbeni; ei se voru proclamâ indata de membri ai societatei.

D-na Eliz'a Ant. I. Arionu care raspunde câte lei 15 par. 30 pe luna : D-na Elon'a Siacariu a respunsu lei 186; D. I. P. Poenariu d'in Craiova, lei 108. D. Theodoru Peia lei 108. D. Rafael Hagiadi lei 108. D. Achilu Zamfiroiu, d'in Turnu-Magurele lei 113. D. Eugeniu Predescu, Bucuresei lei 189. D. V. A. Urechia lei 162. D. Stef. Timoleanu lei 192. D. Ant. I. Arion, câte lei 15, par. 30 pe luna : D. Capitanu Const. Horadianu d'in Bucuresei dâ pe anu lei 744, a respunsu 372. Locotientu Nestoru, Bucuresei, dâ pe anu lei 384, a respunsu 160; D. Nic. Christu, 310 s. a. (aplause.)

Mai este de insemnatu că dupa ce socotelile se incheiasera, au mai intratu la societate ore-cari sume cari ne mai potendu fi trecute prin formele cerute de statute si regulele stabilite de comitetu, nu s'au potutu prevode in bilantiu, remaindu sê se prevadia in trimestrul viitoru.

Acestea suntu : 1) De la d. deputatu Dionisie, lei 411. 2) Pentru cârtile daruite de Prea santia sa Episcopulu Dionisie, si cumperate de ministeriulu Culteloru, lei 861, par. 34, 3) De la d. capitanu Horadianu, tace de membri si remasitie lei 705 par. 25, 4) De la d. Vancea, remasitie lei 216.

Remasitie intra ne'ncetatu. 5) Presedintele de onore alu societatii, d. Lupascu, a mai adusu o suma de una suta de galbini, bani adunati in districtulu Covurluiu. Sciti, domni mei, că d. Lupascu promisese a mai adunâ pantru societate v'o cinci sute galbeni. D-sa are sê întregesca preste pucinu acesta suma. Eca scrisorea ce primiiu chiar ori de la domnia sa :

Domnule Presedinte!

Impregiurâri nepreveditu: si neatarnate de putintia mea, au avutu de efectu a mai intardiâ completarea subscriptiunii sumei de cinci sute galbeni pentru societatea „Transilvania.“

Ve depuna acum inca suma de una suta galbini, productulu subscriptiunilor ce au mai urmatu. Mai suntu inca optu-dieci galbini subscrisi, dar' incasandu-se acum si pe cari voui avê fericirea a i depune odata cu sum'a ce mai remane pana la întregirea sumei de cinci sute galbeni. . . .

Ve ceru voi'a a retinê la mine inca trei luni, listele de subscriptiune ce mi-ati confiatu. Primiti, etc. (Semnatu) A. Lupascu. (Aplause prelungite.) — O multime de liste impartite, inca nu ni s'au potutu inapoia, precuma estele de la Giurgiu, Braila, etc. Aseptâmu listele si o suma insemnatu de la Bêrladu.

De la on. d. deputatu Stoloianu, primiiu eri urmatoarea adresa.

Domnule Presedinte.

Am placerea a ve anunçiâ că comitetulu teatrului italianu d'in Craiova a datu o reprezentatiune in beneficiulu societatei „Transilvania.“ Produsul acêi serbatori teatrale vilu voui aduce indata ce-lu voui primi. Primiti etc. (Semnatu) A. Stoloianu. membrulu comitetului teatrului italianu d'in Craiova. (Aplause). In privirea acêi reprezentatiuni eta ce serie unu corespondente d'in Craiova alu Gazetoi Transilvaniei.

Craiova, 29 (17) ianuaru. A sêra avuramu un'a d'in petrecerile cele mai miscatorie de anima. Ne credeamu transportati de pe tîermurile Dunarei, pe acêla alu Tiburului. Ni se pareâ că vedemu in locu de piscurile Carpatiloru, pe cele ale Apeniniloru. Ni se pareâ in fine, că audiamu cantecele dulci si melodiose ale sireneloru insirate pe tîermurii Adriaticei si ai Mediteranei, ca sê adorma pe continentalii d'intra aceste doue Mări, pentru ca sê nu afe despre suferintiele si tristeti'a fratiloru soi de la Tisa si Carpati. A sera trup'a italiana de aici a datu o reprezentatiune (Opera) in beneficiulu societatii Transilvaniei. Initiativ'a la acêta a luat'o d. Anastasie Stoloianu, deputatulu col. III. la camer'a legelativa si membru alu comitetului teatrale italianu. Domnia-lui esplanandu directorelui trupei d. Vernici, scopulu societatii, adeca : de a trimite tineri la invetiatura pe la universitatile Europei, si proponendu-i a veni prin o reprezentatiune in ajutorulu fondului societatei, toti esclamaru cu mare entusiasmu : *Facciamo! facciamo! con piacere, per i nostri fratelli Transil-*

vani! Si 'ntr'adeveru că facura pentru-câ întreaga trup'a si-desvoltâ tota artea sa, éra mai virtosu baritonulu d. Giuseppe del Puente, se aretâ sublimu. D. Stoloianu adresâ câtra publicu unu apelu care se tipari in fruntea afisiului teatrale, si publiculu se aretâ cu multa buna-vointia, pentru-câ logele erau pline ca nici odata. Multi platira logea cu câte 3--4 galbeni. Venitulu se va vedê publicatu de câtra societate la timpulu sêa; pan'acum se aude că elu s'ar sui la 130 galb. Reprezentatiunea coprindeâ patru pârti : partea I, actulu II din Sonnambula; partea 2-a, act. III din Maria din Rohan; partea 3-a, act. IV din Trovatore; partea 4-a, act. III din Ernani. (Viue aplause).

Asemeni fapte suntu mai pre susu de veri-ce elogiu, ele n'au trebuintia de comentarie.

Vice-presedintele nostru d-nu Urechia ne promisese o conferinti'a; domnia-sa organizeza o serata artistica si literaria sub auspiciile si 'n folosulu societatei, pentru 18 ale corentei.

Atari esemple, sê fimu sicuri, nu voru remanê neimitate.

Vinu acum la unu factu de mare importantia pentru societate.

De candu Carolu I. celu mai liberalu d'in principii, chiamatu de providentia, s'a suitu pe tronulu Romaniloru, unu spiritulu bine-facatoru planeza asupr'a întregii romanimi, spiritulu generosu, spiritulu romanu. Sub influenti'a acêstui spiritulu, neveditu dar putinte, s'a infintiata societatea „Transilvania.“ Impinse de acêstu spiritulu, mai multe consilie judociane si municipale, incepura a votâ d'in propri'a loru initiativa, sume insemnate pentru ajutoriulu studintiloru romani de preste Carpati. Primulu osemplu lu dete consiliulu judecianu si celu municipalu de Galati in ver'a trecuta. Esemplulu fû urmatu.

Dar aceste ajutorie se dedeau suptu forma de stipendie anuali. Comitetulu societatei vediu ore cari inconveniintie in acesta forma de ajutor. Atunci publicaramu prin diarie unu apelu reproducu si in cartea Ia societatei. Diceam in acestu apelu câtra amicii societatei „Transilvania.“ : „Nu numai particularii, dar ministeriulu culteloru si instructiunei publice si mai multe consilie municipale si judociane venira in ajutoriulu societatei „Transilvania.“ alocandu in budgetele loru de pre acêstu anu, sume insemnate pentru societate. Junimca si tota natiunea le va fi pururea recunoscitoria. O simpla bagare de seama ne permitem cu acesta ocaziune câtra consiliile municipale si judociane ale Romaniei. Mai multe d'in aceste consilie, inspirate de simtiu adeveratu nationalu, votara mai multe stipendie pentru junii romani de preste Carpati. Pre frumosu. Se nasce inse întrebarea, ce voru face la anulu acêsti juni plecati la studie in strainetate, daca consiliile n'aru mai fi in stare de a prevedê acele sume in budgetele aniloru viitori, sêu daca guvernulu ori adunarca n'aru gasi cu cale a le incuviintâ? câ-ci budgetele se voteza pe unu anu. Marturisim că acêst'a întrebare ne imple de ingrigire. Noi credem că acelo consilie au lucratu mai bine si in tote privirile mai intieptiesce, cari, fâra a creâ stipendie nesigure, au preveditu in bugetu o suma certa anume pentru societatea „Transilvania.“ asta societate primindu banii, i capitalizeza, depuindu-i la visteri'a Statului. Societatea nu dâ stipendie decâtu d'in venitululu anualu alu capitalului formatu astu-felu; cu chipulu acesta, precumu capitalulu remane neatinsu, asiê stipendiulu o sicuru si neapusu la nici o eventualitate. Adeveratu că d'in acestu venitu la inceputu pucine stipendie se potu creâ, dar mai bine pucine si sicure, decâtu multe si incerte. Si in fine daca consiliile potu si in anii viitori se respundia sum'a votata pe anulu curinte, lucrulu si in privirea numerului stipendiiloru mai totu acolo ese, cu unic'a dar marea deosebire, că in sistem'a nostra se face unu ce solidu si sicuru si nu espuncem pe junii studiosi trimitendu-i in strainetate cu stipendie nesigure.“

Nu ne marginirâmu la acêta publicatiune; ne adresarâmu unde se cuveniâ, precum veti vedê d'in dosariu, spre a îndreptâ acestu inconvenientu. Urmarea a fostu, că mai multe consilie au luat in consideratiune observatiunile nostre, cari erau atâtu interesulu loru câtu si alu nostru.

Astu-felu, consiliulu judecianu de Craiova a preveditu in folosulu societatei lei 2000.

Consiliulu municipalu de Bucuresei lei noui 6000, adica 16,200 lei vechi.

Consiliulu judecianu de Ilfov lei noui 2964, adeca lei vechi 8002, par. 32.

Prefectulu de Râmnicu-Saratu prin o telegrama adresata guvernului, si pe care d. ministru de culte a bine-voitu a pune resolutiunea : Se cuvine presedinteleui societatei „Transilvania.“ areta că : Consiliulu judecianu de acelo a alocatu sum'a de 4000 lei vechi pentru ajutoriulu studintiloru transilvaniani.

Astu-felu voru fi facutu si alte consilie, de la cari inse pan'acum n'avem incunoscitiare oficiale. Aceste sume, pentru consilie, suntu neinsemnate : pentru noi suntu unu beneficiu imensu.

Comitetulu permanentu de Ilfov ne-a incunoscitiatu oficialmente, prin adres'a No. 65, că in budgetulu consiliului generale pe anulu corentu s'a preveditu la cap. II. §. 6. art. 41, sum'a de lei noui 2964, sub numire : se dâ societatei „Transilvania.“ pentru ajutorulu studintiloru“ etc.

Dupa „Rom.“

(Va urmâ.)

Proiectu de lege

pentru eliberarea fâra despagubire a locuitoriloru de natiunalitate Romana d'in raiounulu orasiului Iasi pe locurile ce au cu embaticu pe proprietatile Statului.

Art. I. Locuitorii de natiunalitate Romana din orasiulu Iasi, cari posedu locuri cu embaticu pe mosiele Statului, remanu definitivu proprietari pe acle locuri fâra nici unu felu de despagubire.

Art. II. Ministrulu Financeloru este autorisatu a eliberâ aceloru embaticari, acte de venica proprietate, ca si candu le aru fi rescumperatu conformu legii de la 15 iuliu anulu 1866.

Art. III. Si celu din urma. Tote legile, reglementele si ori ce alte dispositiuni anteriore contrarie legii de fatia, suntu si remanu abrogate.

Ministru secretaru de Statu la departamentulu Financeloru.

I. C. Bratianu.

Senatulu.

Siedinti'a de la 7/19 fauru.

Presidenti'a d-lui C. Cretiulescu.

D. Vice-presedinte comunica Senatului că la ordinea dîlei suntu doue propuneri :

I-in. O propunere din partea P. S. Mitropolitu alu Romaniei relativa la imbunatatirea sortei preotiloru de miru de prin comunele rurale, carora nu li s'aru fi datu pamenturi dupe legea rurale; si :

II-a. Propunerea relativa la reinfintiarea magaziloru de reserva despre care s'a vorbitu in siedinti'a trecuta. Propunerea prima se decide a sê trimite in cercetarea unei comisiuni care sê avizeze la mesurile merito a face sê inceteze reulu.

Asupra celei de a dou'a propuneri, mai multi oratori, luandu cuventulu se pune la votu si se respinge.

Se pune asemenea la votu impamentirea d-loru Diaconovici, St. Emilian si St. Miclea si se primesce.

D. Ministru alu justitiei dâ apoi ceteru unui mesagiu domn'scu prin care se trimite in desbaterea Senatului unu proiectu de lege pentru infintiarea unei sectii corectionale la tribunalulu de Ilfov.

Siedinti'a de la 7/17 fauru.

Presedinti'a domnului C. Cretiulescu.

Dupa ore-cari nici comunicari, d. presedinte comunica Senatului că d. Ministru de Finance, print'o adresa din parte-i, invita pe senatu ca sê trimita unu membru din sinulu seu, spre a asistâ la deschiderea colotului primului transportu alu monedei nationale de bronzu, trimisa de la fabrica.

Apoi declara că invitatiunea ministeriale care unu singuru membru, dar daca onor. Senatori suntu doritori de a vedê acesta moneda, suntu liberi, si nimeni nu-i popresce intru acêta.

Dupa cererea mai multoru Senatori, se procede la alegorea unui singuru membru meritu a implini acêta misiune.

Se dâ ceteru unei propuneri d'in partea Em. Sale parintelui Mitropolitu, facuta inca din timpulu Senatului trecut, prin care se exprime dorinti'a ca pamenturile destinate de legea rurale preotiloru de miru, sêu sê nu li se mai iê inapoii in casu candu acestia nu voru mai functiunâ la bisericile pentru care suntu destinate aceste locuri, sêu sê li se asicure sortea in altu modu.

Se citeste o alta propunere facuta de d. Munteanu totu in sesiunea Senatului disolvatu prin care se cere infintiarea din nouu a magazieloru de reserva.

Se comunica numele unoru d'l. Senatori, cari lipsindu nemotivatu 12. siedintie d'a rindulu, se considera ca demisiunati. Se consulta Senatulu in acêta privint'a si dupa mai multe desbateri seriose, cestiunea se pune la votu si se decide a fi considerati totu ca Senatori.

D. Munteanu face o interpelare ministeriului relativa la anticatitile trimese la espositiunea d'in Paris, despre care s'a dîsu de unele foie publice că s'ar fi instrainatu de câtra unii altii.

D. Ministru declara că va raspunde in termenulu prescriu de regulamentu.

Se dâ citiro raportulu comisiunii delegatiloru relativu la legea asupra pensiuniloru, si dupa mai multe desbateri se procede la votarea fie-cariu articolu in parte si se primesce, fâra nici una amendamentu, astu-felu precumu crâ in proiectulu guvernului.

D. N. Ionescu interpelaza pe d. ministru alu Justitiei, in cestiunea blamului ca ar fi adusu acesta curtii de Casatiune, candu a respunsu in camera la o interpelare ce i s'a facutu de câtra unu deputatu.

D. Ministru dice ca va raspunde la timp.

Senatulu se dechiara, că aseptu noue lucrari de la ministeru.

D. Ministru alu Justitiei, declara că mai multe proiecte de legi suntu date adunarii deputatiloru, cari le voru trimite indata ce voru terminâ lucrarea loru.

Dupa „Rom.“

Noutati Straine.

FRANCTA. Foi'a „France“ spune că ministruulu de fincie a constatatu sum'a de rescumperare de la militia pentru anulu 1868 in 2500 franci. Corespondintele d'in Berolinu scrie totu acêstei foie, că

cestiunea pasu-porturilor anoverane e deslegata. Prussia s'a dechiaratu, ca este indestulita cu respunsulu d. Beust. Mai amintese si o alta fama, ca Prussia ar' pretinde de la Dania estradarea insulei baltice, ca recompensa pentru concederea unei parti danice a Schlesvigului, tratările incepute inse nu apromitu mare succesu.

Foia „Siccle“ serie, ca in corpulu legelativu alu Franciei s'a intemplat, ca la votisare s'au datu voturide ale deputatiloru, cari nici nu luara parte la si-dintia. Foia provinciale, „Espérance du peuple“, ce apare in Nantes, merge si mai departe si dice ca deputatulu Busson Billault in 17. l. c. a fostu in Nantes, si totu-si dupa raportulu foiei oficiose „Moniteur“ in acca-si dî a tienutu doue cuventări in corpulu legelativu, si observeza cu unu sarcasmu, ca totusi e de mirare, cum a potutu ajunge d. deputatu la Paris asiè de iute. Siedintiele sunt amanate pâna la 2 martiu. Deputatulu Granier de Cassagnac a provocatu la duelu pre doui colegi ai sei.

In salonele d'in Paris cerculeza copia epistolei principelui Napoleonu, ce a facutu mare impresiune asupra Imperatului.

Dupa impartasirea diurnalului francesu „Presse“ mentiunata epistola are urmatoriulu cuprinsu :

„Sire! Mi tienu de detorintia a te face era-si atentu la nefolosulu si neincrederea barbatiloru, pre cari i asculti. Tendintiele de a dejosu si politic'a interna a Maj. vostre, precum au dejositu-o in ochii natiunei si cea esterna, me indemna a me adresa câtra Maj. vostra. Vi este cu nepotintia a retrage apromisiunile facute la 19 ian. fâra de a nu slabi prin acesta autoritatea si fâra de a nu periclitâ poterea dinastiei Maj. Vostre. Daca corpulu legelativu va respinge noua lege de presa, nu se va mai aflâ in Franci'a omu, care s'ar indoii, ca acesta s'a facutu la ordinatiunea si dorintia Maj. vostre. Ar fi o ratecire a crede, ca e cu potintia a impedece opiniunea, publica, ca sê nu veda lucrurile precum sunt intru adeveru. Si scii D'ta ce voru dice francezii, decum-va prin majoritatea corpului legelativu nu ati lasa a se primu nici acesta usiorare neconsiderabile? Francesii aru dice: Franci'a care e bulevardulu civilisatiunii a remasu inapoi, era Austri'a, care a remasu atâtu de inapoi, acum prospereza (? R.) Sire! in Austri'a pres'a e libera (? R.)“ La acestea observera foia „Politik“ ca in Praga se cerca unu redactoru respundietoriu la o foia opusitiunale. Nu ar avè voia principele Napoleonu a ocupa statiunea acest'a? Noi lu-rogamu se vina la a redigiã vr'o foia natiunale, ca sê se convinga despre libertatea pressei!

ISPANIA. Diurnalulu „Indépendance“ i se serie d'in Paris, ca in cercurile politice de acolo inca se totu sustiene faim'a despre turburările carliane d'in partea nordica a Spaniei, si se vorbesce ca in 14 fauru o banda de a insurgentiloru a avutu atacu cu gard'a natiunale. Date mai sigure nu sunt. Foiele provinciale d'in partea sudica a Franciei, cari de altcumu mai totu-de-un'a sunt bine informate despre evenemintele de dincolo de Pirenei, nu amintescu nemica despre acestu conflictu. Dupa unu telegramu d'in Paris publicatu in diariile englese, band'a insurgentiloru a constatu d'in 40 de omeni.

ITALIA. Camer'a a primitu bugetulu ministru-lui pentru trebile publice. D. Sella areta passivulu statulu italianu, care se urca la 918 milioane si face totodata atenta camer'a, ca este o necesitate ne amanata a regulã trebile financiare. Ministrulu de financie apromite, ca proiectulu de bugetu pentru anulu 1869 lu va depune in martiu pre mes'a camerei. Siedintiele sunt amanate pana la 2 martiu. Cetatienii milanesi au indreptatu o adresa parlamentulu in caus'a financieloru, cari sunt in o stare enorma; esemplulu acestoru lu-imitara mai multe cetâti. Asemenea adrese voiescu a tramite si camerele comerciale d'in Neapoli si Livornu. Foia „Gazette ufficiale“ dechiarã ca faimele despre miscările d'in Sicili'a sunt nefundate, guvernulu are insciintiãri secure, ca aceste-a au fostu numai scorniture; insul'a e liniscita si intemplãrile de la Grotta, si Villoria nu au fostu politice, ci sunt a se atribui altoru impregiurări.

Generalulu Lamarmora dechiarã, ca faim'a despre intrarea lui in cabinetu e nefundata.

TURCIA. O foia slavica de la media-di anuncia, ca intre muntenegreni si turci se va intemplã unu conflictu langa Piv'a.

D'in Viena scriu unu diurnalu d'in Berolinu, cumca guvernulu turcescu are la mana nenumerate acte, cari dovedescu indestulu, ca Russi'a participa la rebelarile bulgare si la atârările d'in Serbi'a, indreptate spre stricatiunea Portei. Internunciulu austriacu, precum si ambasadorii poteriloru apusene de la Constantinopole au facutu cunoscutu guverneloru loru cuprinsulu acestoru acte. Se dice, ca o parte a acestoru scrisori se va publicã câtu de curendu.

In Tesali'a si in Epiru starea lucrurilor insufla mari ingrigiri. Pasia Ethemu e atâtu de necercuspectu, câtu ambasadorulu englesu a cerutu sê se rechiame d'in Ianin'a. In Ianin'a si Metzowo a eruptu turburări seriose, inse indata fura suprimate.

Pasi'a Ismailu si Osmanu au capetatu ordinatiuni, ca sê aselieze fruntariile turco-muntenegrene. Stimulatiunea bulgariloru devine d'in ce in ce mai serioasa. In Filopopelu si Sofia s'au aflatu prochiamenti de resbelu, cari sunau asiè: „Braviloru bulgari, scolati-ve! Nu sperati nici in grati'a Sultanului, nici in politic'a apusena. Aceste nu se voru îndurã spre noi. Radimati-ve pre voi insi-ve si pre fratii vostri; pentru ca numai fratele ajuta pre frate! Dora ve temeti de turcii nemernici? Priviti, ce rolu miserabile joca in Candia! La arme, la arme!“

Varietati.

*(Procesulu de presa a lui L. Böszörményi) s'a pertractatu ieri. Böszörményi fiindu morbosu s'a rogatu, ca sê se amane pertractarea pana la 20 martiu. Trei medici esmisi d'in partea lui Eboczky au fostu de opiniune, ca Böszörményi nu e atâtu de morbosu, ca sê nu se pota infatiasia la pertractare. — Böszörményi prin amiculu sêu Vidats a protestatu in contra aceste procedure si a cerutu de nou, ca sê se amane pertractarea: dar' si acesta rogare fu respinsa. Dupa ce Böszörményi nici la citare repetita nu s'a presintatu, — pertractarea a decursu fâra de elu si aperiatoriu. Juriulu cu 11 voturi contra 1 a edisu, ca e vinovatu in delictu de presa si Böszörményi fu condamnatu la prinsore de unu anu si la o amenda de 2000 fl. v. a.

*(Universitatea Susesca) Sablu, 24 fauru. Intr' o scrisore privata, ce primiram de la o persona stimata d'in Sabliu, se cuprindu, intre altele, nescari date, dealtmintea cunoscutu si d'in diurnale, cari inse noi le impartesimu pentru unele mominte speciale: „Dilele Universitatii“ sasesci, resp. a conflusului presentu sunt numerate. In siedintia d'in 22 faur. 1868. deputatulu Miercuri dr. Trausienfelsu au facutu propunerea ca d'in caus'a pensiunarei comitelui alesu Conradu Schmidt si a octroatei denumiri la postulu acestu-a a lui Mauritiu Conradu, universitatea sê protesteze serbatoresce si in una reprezentatiune câtra Mai. sê se cera reintregirea statulu de dreptu, si ea propunerea acest'a sê se dee unei comisiuni spre reportare. Discussiunea a fostu infocata. Propunerea fu adoptata per majora. In urm'a acesteia, deputatulu Brasielului depuse mandatulu, Rupianii declarara ca nu voru sê participa la desbatere a supr'a obiectulu acestu-a. Cei doi deputati romani se abtineru de la votisare.

*(Presiedintele casei deputatiloru) prin o scrisore in-scintieza pre deputati, ca siedintiele dietali se voru incepe era-si la 9 martiu.

*(Protostulu lui Trauschenfels.) „Gazeta Transilvaniei“ serie cu dtu 22. faur. Eri in siedintia comunitatii orasiene se ceti unu telegramu alu d. dep. brasiovenu de la universitate de cuprinsu, ca d. deputatu alu Miercuri Dr. Eugeniu de Trauschenfels a facutu propunere in sied. universitatii, ca in caus'a pensiunarii comesului C. Schmidt si a octoarii d. cons. de sectiune Moritz Conrad de comes provisoriu alu natiunei sê se asterna reprezentatiune la Mai. Sa si sê depuna protestu in contra aceste denumiri anticonstitutiunale. Acest'a propunere se va luã la ordinea dilei in 22 faur. si dep. se roga de instructiune mai de aproape. Totodata desvatuiescu primirea propunerii, amenintiandu, ca primindu instructiune pentru primirea aceste propuneri ei si-voru depune mandatulu.

In urm'a acestui telegramu se adunã magistratulu si decise a invitã indata comunitatea la siedintia, care la 3 oro se si adunã in numeru de 57. Se ceti telegramulu. Tacere profunda. Se scola Dr. Ios. Fabritius si intr'o cuventare cu mediu si chiaritate sprigini propunerea d. E. de Trauschenfels si se dechiarã pentru ea. DD. Fr. Maager, Fr. de Trauschenfels, G. Baritiu si alti membri se alatura la parerea oratorului. DD. Moritz Brennerberg si Fr. Sontschek stetera lunga parerea deputatiloru. Dupa mai multe discusiuni cu 45 in contra la 12 voturi se primi propunerea dlu Dr. E. Trauschenfels. Minoritatea a depusu protestu. O deputatiune duse rezultatulu la magistratu si dela magistratu d. sen. Toma Langer aduce decidera, ca magistratulu s'a alaturatu la opiniunea majoritatii. Se alese o comisiune de 3 spre a motiva acest'a decidera si a luã la protocolu. Va se dica Brasiovulu inca protesteza in contra mesuroror novissime ale ministeriului.

*(Starea morale in Rom'a.) Unu corespondinte alu diurnalulu „Voss. Ztg.“ serie urmatoriile pentru istoria moralitatii d'in Rom'a moderna: Mi s'a iortatu a frundiari manuscriftulu unu italianu renumitu, care si acum traiescu in Rom'a. Acestu manuscriftu cuprinde date de insemnetate de spre demoralisarea clerulu romanu mai de josu si mai innaltu. In anulu 1858 clopetele de prisosu d'in claustre s'au adunatu pentru a tornã d'in ele tunuri si spre acestu scopu s'a esmisi o comisiune, acarei membru a fostu si autoriulu numi-

tulu manuscriftu. Comisiunea a avutu ocaziune a cunosce mai de aproape starea interna a acestoru institute; si intre altele a aflatu in fe-care claustru de monaci si de calugaritie câte o tortura, ba in claustrele calugaritiloru si unu locu, unde se ingropau pruncii nascuti in claustru.

*(Scola mai innalta pentru femei.) O societate de dame d'in Londra in frunte cu Miss Davies, si-pune tota ostene-l'a pentru a redica unu colegiu pentru femeie. Obiectele instructiunei voru fi cele, ce de a rendulu se predau pre la Universitatii, dar' afara de aceste se voru propune si studie, cari intereseza mai de aproape sesulu femeiescu. Personalulu profesoralu va constã d'in barbati si femeie, conducerea si supraveghearea inse voru fi rezervate singuru femeieloru.

*(Conferenti'a israelitiloru.) In siedintia preliminarã a israelitiloru tienuta in 25. l. c. sub prosidiulu dlui b. Eöt-vös s'au cetitu statutele alegerii la congresulu israelitienu; proiectulu pune numerulu ablegatiloru la 220. Alegatori potu fi toti israelitii maioreni, cari nu-su sub pedepsa pentru ce-va delictu sêu sub concursu; se pote alege ori care daca scie serie si ceti in vr'un'a d'in limbele d'in patria. Comitetele centrale care au de a conduce alegerile voru fi esmise de câtra corporatiunile, ce reprezenta comunitãtile basericesci; unu comisariu alu comitatulu va fi de fatia sub decursulu alegeriloru.

*(Drumurile ferate d'in Ungaria.) Ministeriulu de comunicatiune a primitu de curendu in sfer'a activitatii sale tote drumurile ferate d'in Ungaria, prin urmare a si provocatu pre tote directiunile cãliloru ferate d'in tiera, ca câtu mai curendu sê-si transpuna resiedintiele la Pest'a. — Pentru lin'e'a drumulu de feru de la Oradea mare câtra Clusiu, a carei prelucrãri s'au si inceputu, dupa cumu se vorbesce s'a incheiatu contractu cu c. Fr. Haller si Biasini.

*(Mangaiare seca.) Cusianii incepu a se plange asupra impregiurarei, ca prin strapunerea la Pest'a a tribunafulu supremu de acolo vietia sociala a perdutu multu forte. Foiele guverniale vinu a-i margaiã dicundu-le: nu ve temeti, daca va ocupa localitatea tribunafulu supremu universitatea proiectata, tinerimea vioia va aduce mai multa vietia, de câtu câti-va consiliari carunti.

*(Unu cerculariu ministeriale) incunoscutieza tote juridictiunile d'in patria, ca spelele judiciari, cari se solvescu tribunaleloru d'in cass'a erariale, se voru da de acum innainte antecipative in rate indatinat.

*(Subventiune.) Universitatea sasesca la 19. l. c. a votatu o subventiune de 3000 fl. v. a. pentru gimnasiulu romanu de la Brasiovu, si totu atâtu-a pentru gimnasiulu reformatu d'in Orestia.

Sciri electrice.

Washington, 25 fauru. Stevens si Kingham, alesii camerei deputatiloru, adi s'au presintatu in Senatu ca acusatori ai lui Johnson. Senatul a decisu a se esmite o comisiune pentru cercetarea lucrului.

Bucuresti, 26. fauru. Fatia cu votulu de neincredere ce a datu Senatul guvernulu, Camer'a deputatiloru i-a datu votu de increlere cu 91 voturi contra 32, promitiendu, ca d'in tote poterile va sprigioni ministeriulu.

Viena, 27 fauru. In cas'a de josu la pertractarea in caus'a rogariei baneci natiunale, ministrulu de finantie s'a dechiaratu: Rescumperarea sêu imputienarea noteloru de statu de o camdata nu se pote intemplã; guvernulu e gata a stipulã cu banc'a natiunale, dar' mai innainte e de lipsa ca sê se contielega cu ministeriulu ungurescu. Scaritiarea mare a deficitulu e conditiunea cea d'intãia pentru regularea bursei si pentru aceea a si medinlocitu la guvernulu a se formã o enqueta in privintia bursei si causeroru de banca.

Londra, 26 fauru. Diurnalele de demanctia aprobeza chiamarea lui Disraeli la prosidiulu ministeriului.

Londra, 27 fauru. Diurnalulu „Times“ in nrulu de azi comunica compunerea definitiva a cabinetulu; Cairns e denumitu cancelariu si Hunt cancelariu alu fisculu. Walpole va est' d'in cabinetu, alta schimbare nu s'a intemplat.

Berolinu, 26 fauru. Diurnalulu „Prov. Corr.“ spune: Regele verasemine la 29 fauru va incheide parlamentulu si parlamentulu vamale va fi conchiamatu pre la meliu-loculu lui martiu dora la 20 l. v.

Paris, 26. fauru. Diurnalulu „France“ amen-tindu denumirea generalulu Beyer — ministru de resbelu in Baden, dice, ca acesta denumirea numai pentru aceea a urmatu, ca-ci a speratu alegeri prusofile pentru parlamentulu vamale.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.